

Posudek diplomové práce

Autorka práce: Anna T r h l í k o v á

Název práce: Postavení a pravomoci panovníka podle Svodu zákonů

Konzultantka: JUDr. et Mgr. Vendulka Valentová, Ph.D.

Oponent: JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

Diplomanta Anna Trhlíková si zvolila zajímavé téma z dějin ruského státu a práva. Jedná se o problematiku, která na Fakultě právnické ZČU nebyla ve formě kvalifikační práce zpracována.

Autorka rozdělila svoji práci do úvodu, čtyř kapitol a závěru, přidržela se přitom zadání diplomové práce. V první kapitole pojednala o dějinách ruského státu od počátku 19. století, ve druhé o vývoji práva v témže období, ve třetí o Svodu zákonů a ve čtvrté provedla komparaci Svodu s Pillersdorfovou ústavou.

Je nesporné, že se diplomantka podrobně seznámila s pohledy na ruské dějiny 19. století, a to i s přesahem do dějin evropských. Bohatá faktografie, kterou sesbírala vesměs z literatury typu kompendií a učebnic¹, ji svedla k tomu, že více než o postavení a pravomocích panovníka psala o politických dějinách. Již rozsah jednotlivých kapitol nasvědčuje tomu, že tématu práce je věnováno méně, než spíše vzdáleným souvislostem.

Historik, píšící o ruských dějinách 19. století, naráží na dvě úskalí.

Jedno z nich je dáno tím, že hodnocení tohoto období se liší v pracích, vydaných v období totality, a v literatuře polistopadové, druhé tím, že objektivita prací sovětských a ruských je případ od případu výrazně odlišná. Kromě toho, jak napsal již francouzský historik a sociolog Anatole Leroy-Beaulieu v úvodu k prvnímu vydání své monografie *L'empire des tsars et les Russes* počátkem 80. let 19. století z mého pohledu trefně napsal: „*V Rusku, jak známo, držitel moci vždy koná velmi mnoho pro to, aby navenek ukázal, co učinil. Zákony, vydané v Petrohradě, jsou daleky tomu, aby byly respektovány uvnitř impéria, vůle a záměry panovníka nejsou zdaleka všemi vyslyšeny. Mezi maximy vlády a skutky jejích činitelů, mezi teorií a realitou je vždy velký odstup. Tento rozpor se často jen zvyšuje a množí se samotnými reformami. Z toho plyne pro cizince obtíž, jak popsat nové Rusko...*“² Za této situace není divu, že názory diplomantky a oponenta se mohou nejednou lišit, a to nejen například v hodnocení M. M. Speranského, jehož oponent za „rozporuplnou postavu ruských dějin“.

¹ O obdobné problematice přitom srov. VLČEK, Radomír, M. M. Speranskij a ruský politický systém v 18. a na počátku 19. století. *Slovanské historické studie*, Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1998, roč. 24, s. 219-238.

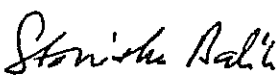
² LEROY-BEAULIEU, Anatole, *L'empire des tsars et les Russes*. Paris: Robert Laffont, 1991, p. 10.

Práce je psána čtivě, po stránce jazykové splňuje požadavky, citační technika odpovídá normě, ocenit lze i resumé v ruském jazyce.

S ohledem na uvedené skutečnosti hodnotím práci jako velmi dobrou a doporučuji ji připustit k obhajobě.

Pro obhajobu navrhuji otázky:

- 1) Osobnost a dílo M. M. Speranského.
- 2) Postavení panovníka podle Svodu zákonů a Pillersdorfovy Ústavy.

JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.